

Pelastusopiston tilinpäätös 2016

PeODno-2017-150

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1	JOHDON KATSAUS	3
1.2	TULOKSELLISUUS	4
1.3	VAIKUTTAVUUS	4
1.3.1	Koulutuspalvelujen toiminnan vaikuttavuus	4
1.3.2	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen vaikuttavuus	5
1.3.3	Siviilikriisinhallinnan vaikuttavuus	6
1.3.4	Kansainvälisen pelastustoiminnan vaikuttavuus	7
1.3.5	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
1.4	TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	7
1.4.1	Toiminnan tuottavuus	7
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus	10
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	14
1.4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	16
1.5	TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	17
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	17
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	20
1.6	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	23
1.7	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	25
1.7.1	Rahoituksen rakenne	25
1.7.2	Talousarvion toteutuminen	28
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma	28
1.7.4	Tase	29
1.8	SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	29
1.9	ARVIOINTIEN TULOKSET	30
1.10	YHTENNVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	30
2	PELASTUSOPISTON TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	31
3	PELASTUSOPISTON TUOTTO- JA KULULASKELMA	32
4	PELASTUSOPISTON TASE	33
5	LIITETIEDOT	35
6	ALLEKIRJOITUKSET	40

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 JOHDON KATSAUS

Nopeasti ja osin ennakoimattomastikin muuttuneessa toimintaympäristössä vuonna 2016 Pelastusopisto toteutti lakisääteistä tehtäväänsä antamalla pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillista peruskoulutusta sekä pelastustoimen päällystön ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa. Tämän lisäksi järjestettiin normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta ja ammatillista täydennyskoulutusta. Pelastusopisto huolehti resurssiensa puitteissa pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta ja tutkimustoiminnan koordinoinnista. Kriisinhallintakeskus (CMC) huolehti yhtenä Pelastusopiston yksikkönä siviilikriisinhallintaan sekä kansainväliseen pelastustoimintaan ulkomaille lähetettävän henkilöstön rekrytointivalmiuksista, materiaalisista ja logistisista valmiuksista sekä kouluttamisesta.

Toimintavuoden aikana toteutettiin koulutus- ja opiskelijapalveluiden organisaatiouudistus. Siihen liittyen järjestettiin tiimi- ja esimiestoimintaa tukevaa koulutusta. Koulutuksella pyrittiin lisäksi osaltaan parantamaan ja varmistamaan henkilöstön työhyvinvointia. Työhyvinvointiin kiinnitettiin muutoinkin erityistä huomiota mm. avointa ja ajantasaista tiedottamista tehostamalla, koska varsinkin henkistä jaksamista kuormitti epätietoisuus toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista.

Toimintavuoden yksi työllistävimpiä projekteja oli päällystökoulutuksen siirto Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle. Siirtoon liittyi lainmuutosvalmistelua sekä käytännön toimintojen suunnittelua, jota toteutettiin Pelastusopiston johtamassa työryhmässä. Pelastusopisto osallistui aktiivisesti siirron valmisteluun ja oli kutsuttuna mm. eduskunnan valiokuntien kuulemistilaisuuksiin.

Koulutuksen kokonaiskustannukset laskivat merkittävästi edellisvuoteen verrattuna toimitilavuokrien ja henkilöstömenojen laskun ollessa keskeisinä selittävinä tekijöinä. Toimitilavuokrien leikkaus siirrettiin suoraan leikkaukseksi Pelastusopiston kehysrahoitukseen. Koulutuksen kustannusten merkittävä lasku ei kuitenkaan näkynyt koulutettavapäiväkertymässä, jossa ei tapahtunut oleellisia muutoksia. Toimintavuonna jatkettiin prosessien kriittistä arviointia ja kehittämistä. Samaten haettiin aktiivisesti uusia liiketaloudellisia täydennyskoulutustuotteita. Liiketaloudellinen täydennyskoulutus ylittikin tavoitteet ja odotukset selvästi. Kaikkien näiden eri toimenpiteiden vaikutuksesta talouden osalta saavutettiin tasapaino ilman tarvetta turvautua henkilöstöön kohdistuviin toimenpiteisiin.

Meneillään olevat laajat tietojärjestelmähankkeet heijastuivat vahvasti Pelastusopiston koulustoitinnan suunnitteluun. Erityisesti ERICA hätäkeskustietojärjestelmän viivästyminen aiheutti muutoksia tutkinto-opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Pelastusopiston ja sisäministeriön tulostavoiteasiakirjan mukaisesti laadittiin esitys toimenpiteistä, joiden tavoitteena oli vahvistaa Pelastusopiston ja Kriisinhallintakeskuksen yhtenäisyyttä ja selkiyttää tulosohejausta. Keskeinen esitys oli kansainvälisen pelastustoiminnan siirto osaksi Pelastusopiston koulutus- ja opiskelijapalveluita ja Kriisinhallintakeskuksen keskittyminen siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden koulutukseen ja lähettämiseen. Siirto linjattiin ministeriötasolla ja sitä ryhdyttiin valmistelevaan, mutta siirtoprosessi ei edennyt suunnitellussa aikataulussa ulkoapäin tulleiden muutostekijöiden vaikutuksesta. Lisäksi Kriisinhallintakeskuksen johtajan rekrytointi ei toteutunut.

Vuotta 2016 voi perustellusti kuvata vaativaksi. Vuoden kuluessa Pelastusopiston henkilöstö on venynyt kiitettäviin suorituksiin. Paitsi, että tavoitteet saavutettiin keskimäärin vähintäänkin hyvin, osin ylitettiin, kiitos tuli myös siinä muodossa, että Valtiontalouden tarkastusviraston toukokuussa 2016 julkistamassa raportissa todettiin Pelastusopiston kuuluvan niiden 17 viraston joukkoon, joiden toiminnasta ei ollut olennaista huomautettavaa.

1.2 TULOKSELLISUUS

Nopea toimintaympäristömuutos on testannut toimintavuoden aikana Pelastusopiston rakenteiden sekä strategisten valintojen ketteryyttä sekä henkilöstön epävarmuuden sietokykyä. Pelastusopisto aloitti mm. kv-pelastustoiminnan siirtoprojektin, jota kuitenkin jouduttiin viivästyttämään toimintaympäristöstä tul- leiden sekä voimakkaiden että hiljaisten signaalien vuoksi. Pelastusopisto on tehostanut prosessejaan, mikä tarkoittaa myös sitä, että henkilöstön voimavarat on pystyttävä optimoimaan välttämättömien toi- mintojen varmistamiseksi.

Pelastusopisto saavutti vuonna 2016 talouden tasapainon. Pelastusopisto pystyi toimimaan ”henkilöstö edellä” –strategian mukaisesti; lomautuksia tai muita henkilöstöön kohdistuvia toimenpiteitä ei tarvittu, vaan talouden tasapaino pystyttiin saavuttamaan mm. hankintatoimen sekä prosessien kehittämisellä sekä maltillisilla investoinneilla.

Tulostavoiteasiakirjassa olevien mittarien näkökulmasta tulostavoitteet saavutettiin keskimäärin suunni- telman mukaisesti. Henkilötyövuosiarvio alitettiin. Alituksen suurin selittävä tekijä oli koulutus- ja opiske- lijapalvelujen sekä Kriisinhallintakeskuksen suunnittelemat henkilöstövajaukset. Tämä johti osittain myös väliaikaisesti tietyistä toiminnoista/tehtävistä luopumiseen tai laatutason tietoiseen, hallittuun las- kuun.

Taulukko 1. Tulostavoiteasiakirjan tavoitteet ja toteuma.

	Yksikkö	Tavoite 2016	Toteuma 2016
HTV-määrä	kpl	129	123
Ammatillisen peruskoulu- tuksen tutkinnot	kpl	184	179
Amk- tutkinnot	kpl	30	31
Tutkintokoulutuksen laatu- arviointi (1-5)	ind	3,08	3,2
Julkaisujen määrä	kpl	16	13
Kotimaisten yhteistyöhank- keiden määrä	kpl	14	14
Kansainvälisten projektien määrä	kpl	7	11
VMBaron keskiarvo (1-5)	ind	3,3	3,4
Koulutettavapäivän hinta, skh	€	375	383
Hyväksytyt/ehdolle aset- tut asiantuntijat, skh	ind	0,5	0,43
Naisten osuus skh- tehtä- vissä	ind	0,4	0,49

1.3 VAIKUTTAVUUS

1.3.1 Koulutuspalvelujen toiminnan vaikuttavuus

Pelastusopiston perustehtävänä on tuottaa laadukkaita ja kehittyviä koulutuspalveluja, joissa korostuvat työelämälähtöinen koulutustarjonta, kehittyvä täydennyskoulutus sekä opiskelijan aktiivisuutta ja vas- tuullisuutta korostava pedagogiikka. Vuonna 2016 valmistui Pelastusopiston koulutuksen toimintaoh- jelma, joka sisältää myös Pelastusopiston pedagogiset suuntaviivat. Toimintaohjelmassa konkretisoidaan strategiassa määritellyt keihäänkärjet arjen toiminnaksi.

Koulutus- ja opiskelijapalvelut aloitti toimintansa uuden organisaatorakenteen mukaisesti, prosesseja sel- keytettiin ja toimintaa tehostettiin sekä luotiin uusia tapoja tehdä yhteistyötä yli organisatoristen rajojen.

Kehitystyöllä pyrittiin ketteryyteen alati muuttuvassa toimintaympäristössä, pitämään oppiminen ja opiskelijat keskiössä sekä hakemaan lisääntyvällä yhteistyöllä ja uusilla (verkko-)pedagogisilla innovaatioilla ratkaisuja oppimisen tukemiseen.

Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmatyökierros toteutettiin muiden kuin päällystökoulutuksen osalta ottaen huomioon ECVETin asettamat vaatimukset. Päällystökoulutuksen siirtoa valmisteleva työryhmä työskenteli vuoden 2016 ajan.

Koulutus- ja opiskelijapalveluiden kehittämishankkeita olivat mm. seuraavat. Onnettomuuksien ehkäisyn tiimissä toteutettiin opetuksen ja osaamisen kehittämishanke, jonka tuloksena syntyi asiantuntijaselvitys Pelastusopiston onnettomuuksien ehkäisyn opetuksen kehittämistarpeista. Lisäksi julkaistiin YAMK-opin näytetyöraportti *Pelastusopiston onnettomuuksien ehkäisyn opetuksen kehittämistarpeet 2025 – Asian-tuntijanäkemyksiä osaamisen kehittämiseen. PETS, Pelastusyksikön täydentävät sammutusmenetelmät* projekti päättyi 2016 vuoden lopussa. Hankkeen tulokset jalkautetaan tutkinto- ja täydennyskoulutukseen. Pelastusopisto oli mukana Työterveyslaitoksen vetämässä projektissa *Vähentääkö Skellefteå-malli palomiesten altistumista operatiivisessa työssä*.

Vuoden 2016 aikana Pelastusopiston henkilöstöä osallistui viranomaisten yhteiskäyttöisen ERICA hätäkeskustietojärjestelmän pääkäyttäjäkoulutuksiin ja osaltaan järjestelmän testauksiin. ERICA järjestelmän testauksessa havaittu järjestelmän keskeneräisyys, ja edelleen käyttöönottoaikataulun muutokset aiheuttivat muutoksia perustutkintokoulutuksen opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Varautumisen tiimin eläköitymisten ja muihin tehtäviin siirtymisten vaikutukset suunniteltujen koulutusten järjestämiseen pyrittiin minimoimaan. Varautumisen roolia tutkintokoulutuksessa pyrittiin OPS-kieroksen yhteydessä tarkentamaan.

Täydennyskoulutuksen tavoitetasoa on pystytty ylläpitämään ja kustannustehokkuutta lisäämään mm. prosesseja selkeyttämällä. Pelastuslaitosten ja hätäkeskusten tiukka taloustilanne ilmeni Pelastusopistolla joidenkin suunniteltujen täydennyskoulutuskurssien peruuntumisina, toisaalta joitakin kokonaan uusia kursseja pystyttiin kuitenkin toteuttamaan. Pelastusosalalle suunnattua täydennyskoulutusta lähdettiin aktiivisesti kehittämään hyödyntäen koko organisaation osaamista. Räättälöidyssä täydennyskoulutuksessa tehtiin lupaavia, myös kansainvälisiä avauksia. Kv-täydennyskurseja on järjestetty mm. saksalaisille Boschin tehdaspalokuntalaisille, Tanskan ulkoministeriölle ja Saudi-Arabian ilmavoimille. Toteutettujen pilotti-kurssien ja käynnissä olevien neuvottelujen tuloksena toivotaan edelleen liiketaloudellisen toiminnan kasvua vuodelle 2017.

Pelastusopisto on ollut aktiivinen pelastusalan verkostotoimija eri ministeriöiden, viranomaistahojen, julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

1.3.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen vaikuttavuus

Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Vuonna 2016 pelastustoimen tutkimusohjelma päivitettiin muotoon Pelastustoimen tutkimuslinjaukset, jotka julkaistiin kestävästi tutkijatapaamisen yhteydessä. Tutkimuslinjaukset koostuvat 10 vuodelle määritellyistä kolmesta teemasta: 1) Pelastustoimi muuttuvassa toimintaympäristössä, 2) Pelastustoimen tehtävät ja toiminta ja 3) Yksilöiden rooli turvallisuudessa. Teemojen alle määriteltiin 3-4 keihäänkärkeä (hallituskauden ajaksi) ja näiden alle vuosittain tarkastettavat aiheet.

Vuonna 2016 Pelastusopiston verkostoituvan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) tavoitteena oli tuottaa tutkimus- ja tilastotietoa, joka palvelee pelastustoimen päätöksentekoa, toimintaa ja koulutusta. Tätä tavoitetta toteutettiin osallistumalla hankkeiden työ- ja ohjausryhmiin. Hanketoiminnan järkevöittämiseksi julkaistiin *Pelastusopiston hanketoimintaohje*. Tietoa toimialan kehittämiseen hankittiin myös julkaisemalla tutkimus- ja hankeraportteja, -selvityksiä ja toimintaympäristöä kuvaavia tilasto-yhteenvetoja. Tietoa välitettiin järjestämällä ja osallistumalla seminaareihin ja vastaaviin tilaisuuksiin sekä kirjoittamalla artikkeleita blogeihin, yleistajuisiin ja tieteellisiin julkaisuihin. Tietoa välitettiin myös Paloportti-palvelun, sosiaalisen median (Facebook ja Twitter) sekä uutiskirjeen välityksellä.

Koordinaatiotehtävän vahvistamiseksi osallistuttiin aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin suunnittelu-, työ- ja ohjausryhmien töihin. TKI-palvelut osallistui omalta osaltaan pelastustoimen strategiaan Pelastusopistolta pyydetyn lausunnon laadintaan. Hallinnonalan yhteisissä kehittämishankkeissa tehtiin tiivistä yhteistyötä hallinnonalan muiden oppilaitosten ja muiden organisaatioiden kanssa. Näissä yhteistyöhankkeissa Pelastusopisto edusti pelastustoimen toimialaa. Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kehittämis- ja tutkimustyöryhmässä Pelastusopisto toteutti osaltaan koordinoititehtävää.

Viestinnän ja raportoinnin kehittämisessä lanseerattiin Pelastustoimen TKI-toiminnan uutiskirje, järjestettiin tapahtumia (mm. Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämishankkeet -seminaari sekä pelastustoimen tutkijatapaaminen) sekä ylläpidettiin Paloportti-palvelua. Viestinnässä hyödynnettiin intranet- ja internet-sivuja sekä ammattilehtiä edellä mainittujen blogien, sosiaalisen median palveluiden ja uutiskirjeen lisäksi. Perinteisten tutkimusraporttien ja selvitysten julkaisemisen ja jakamisen lisäksi pelastustoimen tutkijatapaamisen yhteydessä julkaistiin abstraktikokoelma ajankohtaisista pelastustoimen tutkimuksista. Pelastustoimen taskutilaston ruotsinkielinen versio julkaistiin ensimmäisen kerran painettuna versiona. Tutkimustulosten saattamisessa osaksi käytäntöä hankkeiden työ- ja ohjausryhmiin kutsuttiin ja nimettiin pelastuslaitosten tai opettajien edustajia.

Kansainvälisessä verkostoitumisessa hyödynnettiin olemassa olevia yhteyksiä. Aiempien hankkeiden myötä jatkettiin tiivistä yhteistyötä hankekumppaneiden kanssa BROADMAP-, SALUS-, SNOWBALL- ja SOTERIA-hankkeissa. Tilastointiyhteistyötä jatkettiin Ruotsin MSB:n, Norjan DSB:n, Tanskan DEMA:n, Islannin ICA:n ja Viron Päästeametin kanssa. Tilastointiyhteistyön lisäksi näiden kanssa tehtiin yhteistyötä *Pelastustoimen indikaattorit* -hankkeessa.

Koulutuksen kehittämisessä vuorovaikutusta tutkimus- ja opetushenkilöstön välillä lisättiin aktiivisesti tiedottamalla toteutuksessa olevista ja toteutuneista hankkeista sekä niiden tuloksista. TKI-palvelujen asiantuntijat osallistuivat tutkinto-opetukseen ja täydennyskoulutukseen luennoimalla omista aihealueistaan eri opintojaksoilla. Päivitettyä oppimateriaalia tuotettiin yhteensä kahdeksassa Palosuojelurahaston rahoittamassa hankkeessa vuonna 2016. *Koulumaali* -hankkeessa tuotettiin opiskelumateriaalia tietoturvakoulutukseen sekä ERICA- ja KEJO-järjestelmien koulutukseen. Uutta oppimateriaalia tuotettiin myös sosiaalisen median oppimateriaalihankkeessa, myrskyonnettomuuksien johtamista ja sammutusmenetelmiä kehittäneissä hankkeissa sekä kohteessa täydentyviä pelastusryhmiä, kodinkonepaloja, akkupaloja ja toiminnallista palomitoitusta tutkineissa hankkeissa. Kolmessa kansallisessa hankkeessa (sammutusmenetelmät-, palomitoitus- ja indikaattorit-hanke) hyödynnettiin palopäällystön opinnäytetyön tekijöitä rekrytoimalla kolme AMK-opiskelijaa tutkimusapulaisen tehtäviin. Edellä mainittujen hankkeiden lisäksi opettajia ja opiskelijoita osallistui useisiin hankkeisiin pienemmällä työpanoksella.

1.3.3 Siviilikriisinhallinnan vaikuttavuus

Vuoden 2016 aikana asetettiin ehdolle yhteensä 246 henkilöä, joista oli naisia 89 ja miehiä 157. Heistä 107 (35 naista, 72 miestä) tuli valituksi tehtäviin. Valintaprosentti eli valittujen osuus ehdolle asetetuista vaihteli vuoden aikana 40 % molemmin puolin ollen loppuvuodesta 43,5 %.

Vuoden aikana siviilikriisinhallinnan tehtäviin lähetettiin yhteensä 66 uutta asiantuntijaa ja yhteensä 67 asiantuntijaa kotiutui tehtävistä. Asiantuntijoiden määrä oli alimmillaan 97 (heinä-elokuu) ja korkeimmillaan 115 (joulukuu) ollen keskimäärin 105 asiantuntijaa kuukaudessa. Naisten osuus vaihteli 37-42 %.

YK-operaatioihin sekondeerattujen asiantuntijoiden osuus kaikista siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista nousi vuoden aikana huomattavasti, alkuvuoden 4 %:sta loppuvuoden 13 %:iin. Nousu liittyy Suomen YK:n huippukokouksessa syyskuussa 2015 esittämään tarjoukseen lähettää YK-operaatioihin 20 poliisia vuoden 2016 loppuun mennessä. Kyseinen sitoumus nosti myös Afrikan operaatioihin sekondeerattujen osuutta kaikista asiantuntijoista. Asiantuntijoiden määrä myös Lähi-idän operaatioissa nousi selkeästi vuoden aikana (tammikuussa kaksi asiantuntijaa, joulukuussa kahdeksan asiantuntijaa).

Kriisinhallintakeskuksen projekti- ja kehittämisyksikkö on jatkanut osallistumistaan kriisinhallinnan vaikuttavuutta tutkivan IECEU-projektiin. Vuoden 2016 aikana projektin kokouksen on pidetty mm. Brysselissä, jossa projektin tuloksia on alustavasti esitelty. Kriisinhallintakeskuksen tuottamat projektin yhteydessä syntyneet raportit ovat julkaistavissa vuoden 2017 aikana. IECEU-projektin lisäksi projekti- ja kehittämisyksikkö on siviilikriisinhallinnan osalta osallistunut CCCPA-projektiin, jossa kapasitoidaan Pohjois-Afrikan alueella tapahtuvaa gender-koulutusta. Lisäksi yksikkö on osallistunut tiiviisti Naiset, Rauha ja Turvallisuus kansallisen toimenpideohjelman kirjoittamiseen yhteistyössä etenkin ulkoministeriön ja sisäministeriön kanssa.

1.3.4 Kansainvälisen pelastustoiminnan vaikuttavuus

Unionin pelastuspalvelumekanismin (UCPM) asiantuntijoita on koulutettu maapaikkojen mukaisesti. YK:n humanitaarisen avun toimiston (OCHA) UNDAC -asiantuntijavalmius ja osallistuminen on pidetty nykyisellä tasolla.

Rauniopelastusmuodostelma (MUSAR) osallistui unionin pelastuspalvelumekanismin kenttäharjoitukseen Ranskassa 24.-29.2.2016. Kriisinhallintakeskuksen vastuulla olleen EU-Nordic USAR -projektin yhteydessä kehitettiin yhteispohjoismainen toimintatapa Ruotsin varautumista koordinoivan viraston (MSB) kanssa.

Teknisen avun muodostelma TAST (Technical Assistance and Support Team) osallistui kolmeen EU:n pelastuspalvelumekanismin harjoitukseen Itävallassa, Norjassa ja Tanskassa. Lisäksi TAST -moduuli osallistui Montenegrossa järjestettyyn Naton EADRCC harjoitukseen.

MUSAR- ja TAST-muodostelmat pystyvät toimimaan kylmissä olosuhteissa.

1.3.5 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Pelastusopistolla ei ollut siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

1.4.1.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen toiminnan tuottavuus

Koulutettavapäivät / henkilötyövuodet suhdeluku oli 987. Koulutettavapäiviä suhteessa opettajien henkilötyövuosiin tuotettiin enemmän kuin vuonna 2015. Koulutus- ja opiskelijapalvelujen tuottavuus kohosi kaikilla taulukon mittareilla. Henkilötyövuosimäärä väheni mm. eläköitymisistä johtuvista syistä ja henkilökunta venyi tavoitteiden saavuttamiseksi.

Taulukko 2. Tuottavuuden toteuma ja tavoite.

	TOTEUMA 2014	TOTEUMA 2015	TAVOITE 2016	TOTEUMA 2016	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2016 %
Koulutettavapäivät/ Henkilötyövuodet *	985	944	1 050	987	-5,97
Koulutettavapäivät/ Opettaja *	1 409	1 344	1 600	1 457	-8,95
Opiskelijat/Opet- taja**	7,83	7,47	9,61	8,09	-1,52
*Talousarvioesitys 2016 **Toiminta- ja taloussuunnitelma 2017 - 2020					

Toteutumatieto on laskettu seuraavasti:

Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet: $83\,100 / 84,17 = 987$

Koulutettavapäivät/opettaja: $83\,100 / 57,04 = 1\,457$

Opiskelijat/opettaja: $83\,100 / 180 / 57,04 = 8,09$

Opetustunnit: Luento – ja tuntiopetuksen osuus:

2014: 8 542 2015: 5 061 2016: 5 350

1.4.1.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen toiminnan tuottavuus

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuottavuutta kuvaavana mittarina on käytetty hankkeiden määrää henkilötyövuosiin suhteutettuna. Tutkimushankkeiden määrä suhteessa tehtyihin henkilötyövuosiin nousi hieman edellisvuosista ollen 2,1 vuonna 2016. Tulostavoitteeseen ei kuitenkaan ylletty, koska hankkeiden määrä ei toteutunut tavoitteiden mukaisesti.

Taulukko 3. TKI:n henkilötyövuodet.

	2014 toteuma	2015 toteuma	2016 tavoite	2016 toteutuma
Henkiset voimavarat				
TKI-toimintaan käytetyt henkilötyövuodet	11,8	9,9	8	8,4

TKI-palveluissa työskenteli vuoden 2016 aikana yhteensä 12 henkilöä. Osa henkilöistä oli kuitenkin osa-aikaisissa tai määräaikaisissa tehtävissä, joten henkilötyövuosina työpanos oli 8,4. Henkilötyövuosimäärä oli hieman tavoitetta suurempi, mihin keskeisesti vaikutti kesken vuoden tehtäväksi tullut tutkimushanke sekä korkeakouluharjoittelu.

Taulukko 4. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus.

	2014 toteuma	2015 toteuma	2016 tavoite	2016 toteutuma
Tuottavuus				
Tutkimushankkeiden määrä/henkilötyövuodet	1,9	1,9	2,7	2,1

1.4.1.3 Siviilikriisinhallinnan tuottavuus

Kriisinhallintakeskuksen projekti- ja kehittämisyksikkö on julkaissut vuoden 2016 aikana *Siviilikriisinhallinta - Tietoa työnantajalle* -oppaan. Lisäksi yksikössä on tuotettu, etenkin IECEU-projektiin liittyen useita julkaisuja, joista osa on yhteisjulkaisuja, jotka tullaan julkaisemaan vuoden 2017 aikana.

Taulukko 5. Siviilikriisinhallinnan tuottavuus.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t Skh (vähintään)	127	140	n/a	95
Perehdytys- ja palautekoulutettujen määrä / koulutukseen käytetyt htv:t (UM)	256	212	n/a	225
Koulutettavapäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t Skh (vähintään) perus, erikois, EU, ulkop.	699	609	n/a	579
Palvelussuhteiden määrä per rekrytointiin käytetyt htv:t (vähintään).	17	19	16	14
Koulutettavapäivien määrä / perehdytys- ja palautekoulutukseen käytetyt htv:t	600	541	n/a	843
Ehdolle asetetut / htv (Skh)	25	24	n/a	34
Lähetetyt asiantuntijat/htv (Skh)	10	8	n/a	15

1.4.1.4 Kansainvälisen pelastustoiminnan tuottavuus

Kriisinhallintakeskus vastasi EU ModEx -karttatarjoitusprojektin koordinaatiosta. Projektin puitteissa järjestettiin kaksi harjoitusta Suomessa ja kaksi harjoitusta Romaniassa. Lisäksi Kriisinhallintakeskus oli kumppanina EU ModEX -kenttäharjoitusprojektissa. Projektin puitteissa järjestettiin kaksi harjoitus (Tanska ja Itävalta).

EU:n ja Kiinan yhteiseen katastrofien riskien hallintaprojektiin liittyen viisi asiantuntijaa osallistui Kiinassa projektin harjoitukseen ja yksi asiantuntija toimi harjoituksen vanhempana neuvonantajana.

Kriisinhallintakeskus on mukana myös *Pevention, Preparedness and Response to natural and man-made Disasters in EaP East-PPRD East II* ja *Technical Assistance to the Republic of Turkey Prime Ministry Disaster and Emergency Management Presidency (A FA D) in strengthening the institutional capacity and improving the disaster and emergency management system* -projekteissa toteuttaen pelastustoimen koulutuksia ja lähettämällä pelastustoimen asiantuntijoita kehittämistehtäviin.

Taulukko 6. Kansainvälisen pelastustoiminnan tuottavuus.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
Koulutettavapäivien määrä / koulutukseen käytetyt htv:t Kvp	435	1225	n/a	468
Palvelussuhteiden määrä / rekrytointiin käytetyt htv:t Kvp	17	20	n/a	7

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

1.4.2.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen toiminnan taloudellisuus

Opiskelijakohtaiset vuosikustannukset ja koulutettavapäivähinnat ammatillisessa peruskoulutuksessa

Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa oli 25 064 euroa. Kustannusten alenemisesta huolimatta koulutettavapäivissä ei tapahtunut oleellista muutosta vuoteen 2015. Koulutukseen käytetyt henkilötyövuodet vähenivät ollen 84,17. Koulutettavapäivähinta ammatillisessa peruskoulutuksessa oli 139 euroa. Koulutuksien kustannukset laskivat Pelastusopiston kokonaiskustannusten laskun myötä.

Taulukko 7. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma.

* Tavoite talousarvioesitys 2015 **Tavoite toiminta- ja taloussuunnitelma 2016 - 2019	TOTEUMA 2014	TOTEUMA 2015	TAVOITE 2016	TOTEUMA 2016	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2016
Koulutettavapäivän hinta ammatillisessa peruskoulutuksessa *	152	156	148	139	-9
Koulutettavapäivän hinta AMK-koulutuksessa	106	105	n/a	91	n/a
Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa *	27 386	28 143	26 500	25 064	-1436
SM:n osuus amk-koulutuksen opiskelijakohtaisesta käyttömestosta	7 208	9 333	n/a	10 495	n/a
Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta	194	188	n/a	177	n/a
Koulutuksen kokonaiskustannukset *	12 622 245	11 982 567	12 200 000	10 671 768	-1 528 232
Koulutukseen käytetyt htv:t **	88,67	88,49	90	84,17	-5,83

AMK -koulutuksen koulutettavapäivähinta ja SM:n osuus AMK -opetuksen opiskelijakohtaisista käyttömestosta

Koulutettavapäivän hinta AMK-koulutuksessa oli 91 euroa. AMK-koulutuksen kokonaiskustannukset olivat n. 2,44 miljoonaa euroa. Laskua edellisvuoden kustannuksista (n. 2,97 miljoonaa euroa) oli merkittävästi. Koulutuksessa toteutettiin 26 860 (v. 2015 = 28 243) koulutettavapäivää. Sisäministeriön osuus AMK- koulutuksen opiskelijakohtaisista kohosi 10 495 euroon. Savonia ammattikorkeakoulu leikkasi Pelastusopiston palopäällystökoulutuksen rahoitusta edellisvuodesta bruttona 432 979 euroa / 32,7 prosenttia. Keskeisin syy koulutettavapäivän hinnan alenemiseen on Pelastusopiston kokonaiskustannusten lasku.

Ammatillinen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta

Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hintaan lasketaan täydennyskoulutuksen ja varautumiskoulutuksen kustannukset ja jaetaan summa näiden koulutuslajien koulutettavapäivien määrällä. Koulutuksien keskimääräinen koulutettavapäivän hinta oli 177 euroa. Sekä varautumiskoulutuksen että täydennyskoulutuksien kustannukset laskivat. Koulutettavapäivät laskivat erityisesti varautumiskoulutuksessa.

Kustannusten laskua selittivät Pelastusopiston kokonaiskustannuksien vähentyminen sekä varautumiskoulutuksen volyymin lasku.

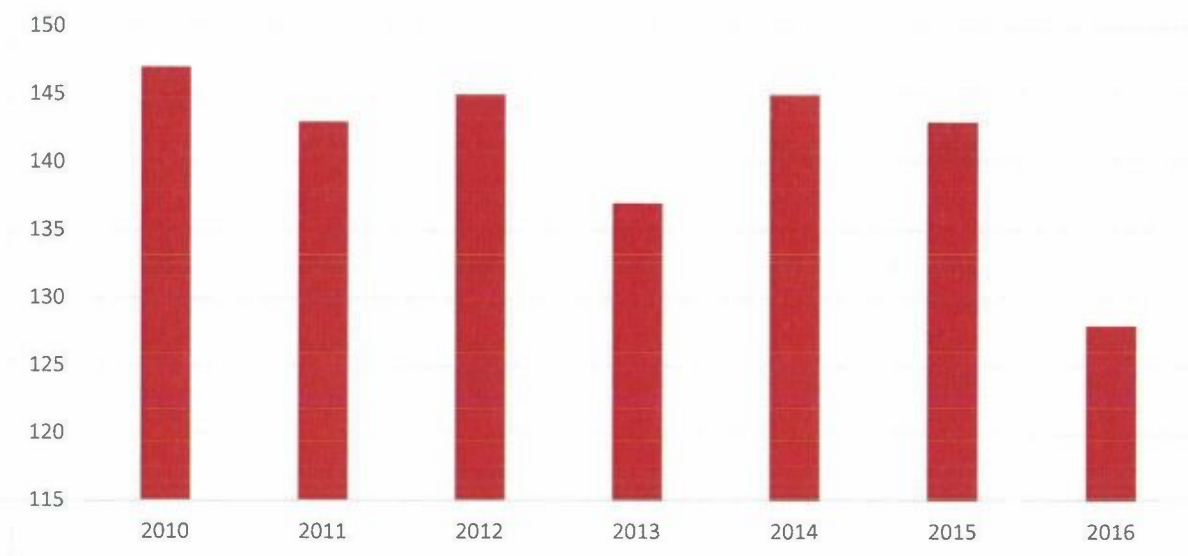
Koulutuksen kokonaiskustannukset

Pelastusopiston koulutuksen kokonaiskustannukset olivat hieman alle 10,7 miljoonaa euroa. Kustannukset vähenivät merkittävästi edellisvuodesta. Kustannusten vähenemiseen vaikuttivat eniten toimitilavuokrien ja henkilöstömenojen pieneneminen. Senaatti - kiinteistöt alkoi toteuttaa omakustannusperiaatetta toimitilojen hinnoittelussa, mikä pudotti Pelastusopiston vuokramenoja n. 15 %. Pelastusopiston kehysrahoitusta leikattiin toimitilamenoleikkausten mukaisesti.

Taulukko 8. Muut taloudellisuuden tunnusluvut.

	TOTEUMA 2014	TOTEUMA 2015	TOTEUMA 2016
Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta	145	143	128
Opiskelijakohtainen käyttömeno amk-koulutuksessa	18 990	18 906	16 319
Täydennyskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	251	230	208
Pakollisen varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	307	282	397
Muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	142	137	137

Pelastusopiston keskimääräinen koulutettavapäivähinta oli 128 euroa. Koulutuksen kustannukset laskivat merkittävästi edellä mainituista tekijöistä johtuen n. 10,7 miljoonaan euroon. Toisaalta koulutettavapäivissä ei tapahtunut oleellista muutosta. Myös opiskelijakohtainen käyttömeno amk-koulutuksessa laski. Täydennyskoulutuksen koulutettavapäivähinta oli keskimäärin 208 euroa. Täydennyskoulutuksien kustannukset olivat hieman alle 1,2 miljoonaa euroa (vuonna 2015 hieman yli 1,3 miljoonaa). Pakollisen varautumiskoulutuksen kustannukset olivat keskimäärin 397 euroa. Pakollisen varautumiskoulutusta toteutettiin hyvin vähän vuonna 2016, koulutus oli lähinnä muuta varautumiskoulutusta. Muun varautumiskoulutuksen keskimääräisessä kustannuksessa ei tapahtunut muutosta.

Kaavio 1. Keskimääräinen koulutettavapäivän hinta vuosina 2010 - 2016.

Keskimääräinen koulutettavapäivähinta laski vuonna 2016 vuosikymmenen alimmalle tasolle Pelastusopiston kustannusrakenteen laskun seurauksena. Toimitilavuokramenojen vähenemisen lisäksi Pelastusopisto on käynyt kriittisesti läpi prosessejaan ja tehostanut toimintaa, mikä on näkynyt jo pidemmän aikaa kustannusten laskuna. Koulutettavapäivän hintaan vaikutti keskeisesti myös koulutus- ja opiskelijapalvelujen suunnittelematon resurssivajaus. Koulutettavapäiväkertymissä ei ole tapahtunut oleellista muutosta.

1.4.2.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen taloudellisuus

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kokonaiskustannukset olivat noin 2,02 miljoonaa euroa. Tutkimusprojektien kokonaismäärällä ja niiden laajuudella on keskeinen yhteys kokonaiskustannuksiin. TKI-toiminnan kustannukset ovat kutistuneet viime vuosina. Pronton erilliskustannukset olivat noin 376 000 euroa. Pronton kustannusten nousu johtuu ERICA-tietojärjestelmän käyttöön liittyneistä muutoksista, joiden toteutuneet kustannukset ylittivät suunnitellut kustannukset. Budjettivaroin tuetun TKI-toiminnan kustannukset kohosivat edellisvuodesta erityisesti edellä mainittujen Pronton kustannusten nousun seurauksena.

Taulukko 9. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan taloudellisuus.

	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Taloudellisuus				
TKI-toiminnan kokonaiskustannukset *	2 334 079	2 137 872	2 030 000	2 024 361
- josta Pronton erillismenot	327 239	259 272	349 608	375 862
Budjettivaroin tuetun TKI-toiminnan kustannukset *	771 069	762 329	739 000	872 267
- josta erillismenot (kirjanpito)	413 392	505 323	500 000	631 530
Yhteisrahoitteisen TKI-toiminnan kustannukset	1 551 828	1 283 602	1 280 000	1 059 970
- josta erillismenot (kirjanpito)	555 467	683 020	600 000	516 271
Liiketaloudellisen TKI-toiminnan kustannukset *	11 182	91 941	11 000	92 124
- josta erillismenot (kirjanpito)	6 862	24 341	9 000	18 334
*Pelastusopiston toiminta- ja taloussuunnitelma 2017 - 2020 sekä tulossuunnitelma 2016				

Yhteisrahoitteisen TKI-toiminnan kustannukset sen sijaan laskivat, koska yhteisrahoitteisten projektien euromääräinen volyymi pieneni. Liiketaloudellisen TKI-toiminnan kustannukset olivat lähellä edellisvuoden tasoa. TKI-toiminnan kokonaiskustannukset toteutuivat kokonaisuudessa tavoitteen mukaisesti. Tavoitteen ja toteuman välille syntyy eroja, koska tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat voimakkaasti esimerkiksi rahoittajien päätökset. Yhteisrahoitteisten projektien kokonaismäärä ja niiden volyymit ovat tavoitteiden asettamisen aikaan arvioita.

1.4.2.3 Siviilikriisinhallinnan taloudellisuus

Siviilikriisinhallinnan koulutettavapäivän keskimääräinen kustannus oli 383 euroa, koulutettuja oli yhteensä 376. Tulostavoitteita mukaillen naisten osuus peruskursseilla koulutetuista oli 60 % ja perus- sekä erikoiskursseilla koulutetuista 52 %. Edeltävänä vuonna vastaavat luvut olivat 362 euroa ja 450 koulutettua. Koulutuskustannuksista n. 67 % rahoitettiin sisäministeriön myöntämällä kehysrahoituksella. Jäljelle jäävä osuus koulutuskustannuksista koostui ulkoasiainministeriön IKI-hankkeesta ja EU-rahoituksella järjestetystä EUPST-kurssista.

Palvelussuhteen keskimääräinen kustannus kotimaan valmiuksien osalta oli vuoden 2015 lukua korkeampi. Tämä selittyy osittain sillä, että vuonna 2015 operaatioissa työskentelevien asiantuntijoiden kuukausikeskiarvo oli 122 asiantuntijaa, kun vuonna 2016 heitä oli keskimäärin 105 kuukaudessa.

Taulukko 10. Siviilikriisinhallinnan taloudellisuus.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
Siviilikriisinhallinnan kustannukset € / vuosi netto	1 383 965	1 460 500	n/a	1 460 707
Koulutuskustannukset, Skh sis. yleiskulut	604 900	615 357	n/a	598 225
Koulutettavapäivän keskim. kustannus (enintään) Skh perus, erikois, EU, IKI, PDT ja LL	361	362	375	383
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen Skh (enintään) ks. ed.	1985	1 829	n/a	2 366
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen Kvp (enintään) kehys, arviomr, EU, ulkop.	1 244	875	n/a	1 199
Palvelussuhteen keskimääräinen kustannus (SM) (enintään) sis. yleiskulut	4 661	5 278	5 000	6 050
Projekti- ja kehittämissyksikkö kustannukset sis. yleiskulut	197 200	345 053	n/a	344 901

1.4.2.4 Kansainvälisen pelastustoiminnan taloudellisuus

Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivän kustannus raportointivuonna oli 303 euroa ja koulutettujen määrä 437. Koulutettavapäivän keskimääräiset kustannukset ovat huomattavasti alle tavoitteen, koska EU-harjoituksiin osallistumiseen saatiin korvausta matkakustannuksiin.

Koulutetuista 20 % oli naisia. Luku on hieman alhaisempi edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin naisten osuus kaikista koulutetuista oli 26 %.

Taulukko 11. Kansainvälisen pelastustoiminnan taloudellisuus.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
Kv-pelastuspalvelun kustannukset, €/vuosi, netto	980 581	1 514 531	n/a	883 289
Koulutuskustannukset, Kvp, sis. yleiskulut	471 446	928 562	n/a	527 499
Koulutettavapäivän keskimääräinen kustannus Kvp sis. yleiskulut	352	187	345	303

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu suoritteista, jotka muodostuvat sisäministeriön maksuperustepäätöksen 1 § - 2 §:n ja 5 §:n mukaisesta toiminnasta. Pelastusopistolla on kahdenlaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita: 2 §:n mukaisia ns. budjettivaroin tuettuja suoritteita, jotka ovat valtion 50 % kurssipäivän hinnasta subventoimaa koulutusta, sekä 5 §:n mukaisia puhtaasti liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita. Molemmista suoriteryhmistä on laadittu omat kustannusvastaavuuslaskelmansa. Lisäksi maksulliseen toimintaan kuuluvat julkisoikeudelliset suoritteet (1 §), joille maksuperustepäätöksessä on säädetty kiinteä hinta.

Taulukko 12. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteet ja toteuma.

	TOTEUMA 2014	TOTEUMA 2015	TAVOITE 2016	TOTEUMA 2016	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2016
Liiketaloudelliset, markkinahintaiset suoritteet	126 %	121 %	100 %	153 %	+53 %
Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet	41 %	76 %	50 %	86 %	+36 %
Julkisoikeudelliset suoritteet	45 %	43 %	40 %	54 %	+14 %
Yhteisrahoitteinen toiminta	43 %	53 %	45 %	72 %	+27 %

Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet (2§)

Sisäministeriön asetuksessa Pelastusopiston maksullisista suoritteista (1059/2014) 2 §:ssä mainitaan seuraavaa: *”Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 50 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopi-muspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattitekniistä osaamista.”*

Budjettivaroin tuettujen liiketaloudellisten suoritteiden tuotot vuonna 2016 olivat 89 865 euroa. Koulutuksen asiakasryhmä oli pääasiallisesti julkisen sektorin toimijoita. Koulutuksen tuotot kohosivat hieman edellisvuodesta. Toteutettuja koulutuksia olivat mm. savusukelluskurssi, korkealla työskentelykurssi, tie-liikenneonnettomuuskurssi sekä puomitikaskurssi. Budjettivaroin tuettujen liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus nousi 86 %:iin. Budjettivaroin tuettuihin liiketaloudellisiin suoritteisiin kohdistui edellisvuotta vähemmän Pelastusopiston yhteiskustannuksia.

Taulukko 13. Kustannusvastaavuuslaskelma.

	Budjettituetut liiketaloudelliset suoritteet (2 §)	Liiketaloudelliset suoritteet (5 §)	Liiketaloudelli- nen toiminta yhteensä	Julkis- oikeudelliset suoritteet (1 §)	Yhteisrahoittei- nen toiminta
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myynti- tuotot	89 865	1 127 952	1 217 816	111 660	
Maksullisen toiminnan muut tuotot		428 956	428 956	3 060	
TUOTOT YHTEENSÄ	89 865	1 556 907	1 646 772	114 720	1 281 385
KUSTANNUKSET					
Maksullisen toiminnan erillis- kustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	5 360	5 360	865	136 678
Henkilöstökustannukset	44 809	375 844	420 653	99 866	666 237
Vuokrat	7 271	733	8 003	5 000	29 540
Palvelujen ostot	5 769	45 457	51 226	13 430	279 418
Muut erilliskustannukset	1 667	14 344	16 011	5 258	103 878
Erilliskustannukset yht.	59 516	441 737	501 253	124 419	1 215 752
KÄYTTÖJÄÄMÄ	30 348	1 115 170	1 145 519	-9 699	65 634
Maksullisen toiminnan osuus Yhteiskustannukset					
- tukitoimintojen kustannukset	27 810	204 293	232 103	55 813	393 588
- poistot	744	26 131	26 874	1 492	10 524
- korot	36	264	300	72	509
- muut yhteiskustannukset	16 623	342 964	359 586	32 551	149 094
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	45 212	573 652	618 864	89 928	553 715
Kokonaiskustannukset yhteensä	104 728	1 015 389	1 120 117	214 347	1 769 466
YLIJÄÄMÄ (+)/ALIJÄÄMÄ (-)	-14 864	541 518	526 655	-99 627	-488 081
Kustannusvastaavuusprosentti	86 %	153 %	147 %	54 %	72 %

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavat liiketaloudelliset suoritteet (5 §)

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavien liiketaloudellisten suoritteiden tuotot kohosivat yli 1,6 miljoonaan euroon. Muutosta selitti kasvanut täydennyskoulutuskysyntä. Pelastusopiston liiketaloudellisten markkinahintaisten suoritteiden tuottoja, kannattavuutta ja kustannusvastaavuutta on kyetty parantamaan viime vuosina mm. toteuttamalla uusia kansainvälisiä koulutuskokonaisuuksia. Toisaalta Pelastusopiston toiminnan kustannukset jatkoivat alenemista henkilöstömenoissa. Lisäksi tilavuokrat laskivat Senaatti-kiinteistöjen siirtyessä vuonna 2016 toteuttamaan omakustannuseriaatetta hinnoittelussa. Näillä muutoksilla oli merkitystä kustannusvastaavuuden kohotessa 153 %:iin.

Liiketaloudellinen toiminta yhteensä

Liiketaloudellinen toiminta yhteensä käsittää budjettivaroin tuetun ja markkinahintaisten liiketaloudellisen toiminnan. Tuotot kohosivat markkinaperusteisesti hinnoiteltavien liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen kohoamisen vuoksi. Kustannusvastaavuus oli 147 %:ia. Keskeisimmät syyt olivat kasvaneet tuotot ja pienentyneet kustannukset.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 §)

Pelastusopiston järjestämiä julkisoikeudellisia kursseja olivat sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssi, vesisukelluskurssi ja sopimuspalokunnan päällikkökurssi. Pelastusopisto toteutti vuonna 2016 ta-
vanomaisesta poiketen vain yhden vesisukelluskurssin. Tämä laski julkisoikeudellisten suoritteiden tuot-
toja. Kustannusvastaavuus nousi 54 %:iin.

Taulukko 14. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	Julkisoikeudelliset suoritteet				Liiketaloudelliset suoritteet			
	2016	2016	2015	2014	2016	2016	2015	2014
(1000 e)	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	112	120	146	128	1 218	1 050	911	873
- maksullisen toiminnan muut tuotot	3				429	350	375	392
Tuotot yhteensä	115	120	146	128	1 647	1 400	1 286	1 265
KOKONAISKUSTANNUKSET								
Erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	2	2	2	5	5	5	19
- henkilöstökustannukset	100	145	162	120	421	376	372	293
- vuokrat	5	9	10	10	8	5	5	5
- palvelujen ostot	13	7	7	17	51	39	39	60
- muut erilliskustannukset	5	6	6	4	16	18	18	14
Erilliskustannukset yhteensä	124	169	188	152	501	444	440	392
Osuus yhteiskustannuksista								
- tukitoimintojen kustannukset	56	68	75	72	232	285	227	203
- poistot	1	3	3	3	27	33	26	27
- korot	0	0	0	0	0	1	1	1
- muut yhteiskustannukset	33	60	72	57	360	512	409	483
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	90	131	151	132	619	831	663	714
Kokonaiskustannukset yhteensä	214	300	338	285	1 120	1 275	1 103	1 106
KUSTANNUSVASTAAVUUS								
(tuotot - kustannukset)	-100	-180	-192	-156	527	125	183	159
Kustannusvastaavuus -%	54 %	40 %	43 %	45 %	147 %	110 %	117 %	114 %

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 1,281 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteista toimintaa on toi-
minta, johon saadaan rahoitusta joko valtion ulkopuolelta tai toiselta virastolta tai laitokselta ilman vel-
voitetta luovuttaa rahoittajalle välitöntä vastiketta. Tuotot on jaoteltu muilta valtion virastoilta saatuihin,
EU:lta saatuihin, muualta valtiorahastojen ulkopuolelta saatuihin ja muihin yhteisrahoitteisen toiminnan
tuottoihin. Pelastusopisto sai projektirahoitusta mm. EU:lta, Palosuojelurahastolta ja ELY-keskukselta.
Tuotot nousivat edellisvuodesta 477 000 euroa. Erityisesti EU:lta saadut tuotot olivat edellisvuotta kor-
keammat. Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuus tarkoittaa sitä osuutta, joka jää jäljelle toimin-
nan tuottojen ja kustannuksien erotuksena. Pelastusopistolla yhteisrahoitteisen toiminnan kustannukset
olivat 1,769 miljoonaa euroa, josta omarahoitusosuus oli 488 000 euroa. Omarahoitusosuusprosentti oli
28. Projektien omarahoitusosuudet vaihtelevat rahoittajan ja projektin mukaan. Kokonaiskustannuksilla

tarkoitetaan erilliskustannuksien ja yhteiskustannuksien summaa. Erilliskustannukset ovat nimenomaan yhteisrahoitteisen toiminnan aiheuttamia.

Taulukko 15. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)
(Laskelma omarahoitusosuudesta)

(1000 e)	2016 Toteuma	2016 Tavoite	2015 Toteuma	2014 Toteuma
TUOTOT				
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	284	190	310	179
- EU:lta saatu rahoitus	986	719	479	926
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus		50		
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	12		15	18
Tuotot yhteensä	1 281	959	804	1 123
KUSTANNUKSET				
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	137	229	74	275
- henkilöstökustannukset	666	818	586	983
- vuokrat	30	68	20	82
- palvelujen ostot	279	158	109	190
- muut erilliskustannukset	104	160	104	192
Erilliskustannukset yhteensä	1 216	1 433	894	1 722
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	394	573	467	688
- poistot	11	25	19	30
- korot	1	2	2	3
- muut yhteiskustannukset	149	121	139	145
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	554	721	626	867
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 769	2 155	1 520	2 589
OMARAHOITUSOSUUS	- 488	- 1 196	-717	- 1 466
(tuotot-kustannukset)				
Omarahoitusosuus, %	28 %	56 %	47 %	57 %

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

1.5.1.1 Koulutus-ja opiskelijapalvelujen suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritettujen tutkintojen määrä oli pääosin tavoitteen mukainen. Palopäällystön tutkinto-ohjelmasta valmistuvien määrät vaihtelevat vuosittain lähinnä opiskelijoiden henkilökohtaisista urasuunnitteluratkaisuista johtuvista syistä. Alipäällystökursseja valmistui vuonna 2016 kaksi kappaletta.

Varautumiskoulutusta toteutettiin hieman vuotta 2015 vähemmän johtuen pääasiassa odottamattomista henkilöstöresurssivajeista. Rajoitetun kelpoisuuden tuottavia vesisukelluskursseja järjestettiin yksi kahden kurssin sijaan.

Liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Luku selittyy osin toteutettujen kansainvälisen täydennyskoulutuksen pilottihankkeilla.

Taulukko 16. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma.

	TOTEUTUMA 2014	TOTEUTUMA 2015	TAVOITE 2016	TOTEUMA 2016	EROTUS/ TAVOITE 2016	EROTUS 2016/ 2015
1. TUTKINNOT	228	215	214	210	-4	-5
- AMK-tutkinnot	23	44	30	31	+1	-13
- Pelastusopiston tutkinnot	205	171	184	179	-5	+8
Pelastajatutkinto	125	128	120	116	-4	-12
Häke -päivystäjä	45	23	24	23	-1	0
Alipäälystötutkinto	35	20	40	40	0	+20
2. KOULUTETTAVAPÄIVÄT	87316	83505	82230	83100	+870	-405
2.1 Tutkintoon johtava koulutus	74724	71806	69390	72404	+3014	+598
- josta AMK-koulutus	25416	28246	23310	26860	+3550	-1386
2.2 Ammatillinen lisäkoulutus	12592	11699	12840	10696	-2144	-1003
- Varautumiskoulutus (1 §)	7431	6013	6840	5008	-1832	-1005
, josta pakollista						
väestönsuojelukoulutusta	560	504	500	100	-400	-404
- Rajoitetun kelpoisuuden tuottava täydennyskoulutus	1355	1460	1350	1160	-190	-300
- budjettivaroin tuettu täydennyskoulutus,	850	595	650	578	-72	-17
- liiketaloudellinen täydennyskoulutus	3298	3631	3500	3950	+450	+319

Pelastuslaitosten ja hätäkeskusten tiukka taloustilanne ilmeni Pelastusopistolla joidenkin suunniteltujen täydennyskoulutuskurssien peruuntumisina. Toisaalta esim. Finavian lentokenttien pelastushenkilöstölle järjestettävät koulutukset toteutuivat suunnitellusti. Vuonna 2016 tehtiin useampia uusia avauksia ulkomaisten asiakkaiden suuntaan.

1.5.1.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen hankkeet ja julkaisut

Kilpailu hanke- ja projektirahoituksesta, varsinkin kansainvälisissä rahoitushauissa, on kiristynyt vuoden 2016 aikana. Kotimaisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä oli tavoitteen mukainen. Vuonna 2016 kotimaisia yhteistyöhankkeita oli yhteensä 14 (Taulukko 12). Kansainvälisiä hankkeita oli neljä, mikä on kaksi vähemmän kuin edellisvuonna. Vuonna 2016 käynnistyi vain yksi uusi EU-rahoitteinen hanke. Julkaisujen määrä (12) ylitti maltillisesti vuoden 2016 tulostavoitteen.

Taulukko 17. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuotokset.

	2014 toteuma	2015 toteuma	2016 tavoite	2016 toteu- tuma
Suoritteet				
Julkaisujen lukumäärä	15	20	10	12
- joista tieteellisiä julkaisuja	3	2		1
Kotimaisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä	15	13	14	14
Kv. hankkeiden lukumäärä	7	6	6	4

1.5.1.3 Siviilikriisinhallinnan suoritteiden määrät

Julkaisujen määrän laskua selittää osaltaan projekti- ja kehitysyksikön suuri henkilöstön vaihtuvuus, mutta myös se, että merkittävä määrä julkaisuja saatettiin valmiiksi vuoden 2016 aikana, mutta niiden julkaisu tapahtuu vasta vuonna 2017 vertaisarviointiprosessin valmistuttua. Vuoden 2017 julkaisumäärä tulleeekin ylittämään pitkän aikavälin tavoitteen selvästi. Hankkeiden osalta on nähtävissä yhä selkeämpi painottuminen kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin.

Taulukko 18. Siviilikriisinhallinnan suoritteiden määrät.

	2014 Toteuma	2015 To- teuma	2016 Tavoitteet	2016 Toteuma
Koulutettavapäivät UM (predeployment, feedback)	360	360	n/a	113
Koulutettujen määrä, kehysrahoitus Skh	200	194	n/a	98
naisia/miehiä Huom. pelkästään peruskursseilla 72 hlöä	69/130	97/108		51/47
Koulutettujen määrä, perehdytys ja palautekoulutukset	154	127	n/a	135
Ehdolle asetetut asiantuntijat Skh	196	152	n/a	246
- joista naisia/miehiä	47/122	52/100		89/157
- joista tehtävään valitut	86	54		107
- joista naisia/miehiä	34/52	20/34		35/72
Viranomaisraportointi	12	12	n/a	12
- joista kuukausiraportit	12	12		
- joista erityisselvitykset	0	0		
Julkaisujen määrä,	4	4	4	1
- joista tieteellisiä artikkeleita	0			
Kansallisten yhteistyöhankkeiden määrä	4	4	1	0
Kansainvälisten yhteistyöhankkeiden määrä	5	11	4	7

1.5.1.4 Kansainvälisen pelastustoiminnan suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Kuusi kansainvälisen pelastuspalvelun asiantuntijaa oli nopean toiminnan asiantuntijatehtävissä vuonna 2016. Heistä yksi asiantuntija oli YK:n ruokaohjelman tehtävässä kuusi kuukautta, neljä asiantuntijaa oli unionin pelastuspalvelumekanismin neljässä operaatiossa keskimäärin kaksi viikkoa kukin ja kaksi asiantuntijaa oli International Humanitarian Partnershipin (IHP) kahdessa operaatiossa keskimäärin puolitoista kuukautta.

Taulukko 19. Kansainvälisen pelastustoiminnan suoritteiden määrät.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
Koulutettavapäivät, Kvp kehys, arviomr. EU, ulkopuolinen	1338	4975	965	1743
Koulutettujen määrä, Kvp kehys, arviomr. EU, ulkopuolinen	379	1 061	200	436
- joista naisia / miehiä	70/309	275/786		83/353
Kvp asiantuntijat valmiudessa	263	264	n/a	246
- josta naisia / miehiä	28/235	32/232		
Kvp asiantuntijoita tehtäviin	21	44	20	8
- joista naisia / miehiä	6/15	6/38		0/8

Koulutettavapäivien ja koulutettujen määrän poikkeama edellisistä vuosista ja tavoitteesta johtuu Kriisinhallintakeskuksen vastuulla olleen Barents Rescue 2015 -harjoituksen suuresta osallistujamäärästä (3310 koulutettavapäivää ja 662 koulutettua). BI-raportoinnista on otettu työajankohdennuksesta HTV-luvut toiminnoittain, joiden avulla laskettu vuoden 2014 vertailuluvut. Koulutukseen käytetyt htv:t käytetty ”asiantuntijoiden koulutus”-toimintoa (3,0 htv), rekrytoinnin htv:t muodostuu ”varautuminen”- toiminnosta (1,2 htv).

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

1.5.2.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Palaute, hakeneet, aloituspaikat sekä opiskelun keskeyttäminen

Pelastusopisto on hakijalukujen valossa edelleen hyvin vetovoimainen opiskeluympäristö. Pelastajien ja alipäällystön tutkintopalaute on pitkälti edellisten vuosien tasolla. Hätäkeskuspäivystäjien tutkintopalaute oli sekä vuodelta 2015 että 2016 erittäin hyvää. Ammatillisen täydennyskoulutuksen palautteet osoittavat korkeaa tyytyväisyyttä opetuksen laatuun. Varautumisen haasteellinen toimintavuosi näkyy myös opiskelijapalautteissa tyytyväisyyden laskuna.

Ammatillisen peruskoulutuksen tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat suorittavat liki poikkeuksetta tutkintonsa loppuun asti. Alhaiset keskeyttäneiden luvut viestivät osaltaan opiskelijavalinnan järjestelyjen onnistumisesta, opiskeluaikaisten kokemusten myönteisyydestä sekä opiskelijoiden henkisesti sitoutuneisuudesta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatteihin. Ammattikorkeakoulutuksen suorittamisprosentti on yleisesti ottaen myös suhteellisen hyvä verrattuna yleisesti ammattikorkeakoulukenttään. Pelastusopistolla kiinnitettiin aikaisempaa enemmän huomiota AMK -opiskelijoiden ohjaukseen, jotta he pystyvät suorittamaan tavoitteena olevan 55 op vuodessa sekä valmistumaan opinto-oikeusajan puitteissa.

Taulukko 20. Laadunhallinta koulutuksessa.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma	2016 Erotus: Tavoite/toteuma
Tutkintopalaute (päättävien kurssien opiskelijoiden kokonaisarviointi asteikolla 1-4), kokonaiskeskiarvo	3,27	3,28	3,08	3,20	+0,12
-pelastajan koulutusohjelma, ka.	3,41	3,39	3,08	3,32	+0,24
-alipäällälystön koulutusohjelma, ka.	3,09	2,86	3,08	2,94	-0,14
-häätäkeskuspäivystäjän koulutus-ohjelma, ka.	3,30	3,58	3,08	3,51	+0,43
Täydennyskoulutus palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,56	3,66	3,50	3,70	+0,20
Varautumiskoulutuksen palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,58	3,52	3,50	3,34	-0,16
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	5,71	5,48	5,00	4,50	-0,5
Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti/aloituspaikka	0	1,83	1,00	0,54	-0,46
Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti *laskettu läsnä olevan opiskelijamäärän mukaan	4,84*	8,22 *	1,50	5,8*	-4,3

1.5.2.2 Tutkimus, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen palvelukyky sekä hankkeiden laatu

Pelastusopiston TKI-toiminta tuottaa tietoa koulutuksen, strategisen päätöksenteon ja pelastustoimen operatiivisen toiminnan tueksi. Palvelukykyä kuvaavana mittarina voidaan laskea hankkeiden määrää, joissa nämä kriteerit toteutuvat. Vuonna 2016 päätöksentekoa tukevien hankkeiden määrä ylitti tulostavoitteen kolmanneksella ollen yhdeksän. TKI- toimintaan osallistui yhteensä kymmenen opettajaa ja opiskelijaa, mikä oli kaksinkertainen vuoden 2015 toteumaan ja vuoden 2016 tavoitteeseen verrattuna. Pelastuslaitosten kanssa yhteistyössä tehtyjen hankkeiden määrä ylitti tavoitteen kahdella ollen yhdeksän yhteistyöhanketta vuonna 2016. Kaikilla osa-alueilla yhteistyö on lisääntynyt ja tavoitteet ovat ylittyneet.

Taulukko 21. Tutkimustoiminnan laatu.

	2015 toteuma	2015 toteuma	2016 tavoite	2016 toteutuma
Palvelukyky ja laatu				
Päätöksentekoa tukevien hankkeiden määrä	6	8	6	9
Hankkeet, joihin osallistunut opettajia ja opiskelijoita	2	6	4	10
Pelastuslaitosten kanssa yhteistyössä tehtyjen hankkeiden lukumäärä	5	5	7	9

1.5.2.3 Siviilikriisinhallinnan palvelukyky ja hankkeiden laatu

Siviilikriisinhallinnan kahdella peruskurssilla (EU Concept Core Course) koulutettiin asiantuntijoita operaatioissa tarvittava määrä. Kurssien vetovoima säilyi hyvänä; siviilikriisinhallinnan peruskursseille oli kuusinkertainen määrä ei-poliisihakijoita aloituspaikkoihin verrattuna. Peruskurssin kouluttajille järjestettiin koulutuspäivät, jossa kurssin kehittämisen lisäksi koulutettiin muun muassa tasa-arvo- ja ihmisoikeusky-symyksiä. Turvallisuuskurssien (Hostile Environment Awareness Training) järjestämistä maksaville asiak-kaille peruskurssin yhteydessä jatkettiin ja kysyntä säilyi erittäin hyvänä.

Kaikki operaatioihin valitut saivat lähtöperehdytyksen. ESDC:n (European Security and Defence College) perehdytyskoulutuksiin lähetettiin 10 asiantuntijaa ja Suomi hyödynsi näitä koulutuksia selvästi muita maita enemmän. ESDC-yhteistyötä jatkettiin osallistumalla strategisen tason skenaariopohjaisen suunnit-telu- ja kehittämiskurssin järjestämiseen Brysselissä yhdessä sisäministeriön sekä Itävallan ulkoministe-riön kanssa, sekä EU Comprehensive Crisis Management (EUCCM) -kurssin järjestämiseen yhdessä Puo-lustusvoimien kansainvälisen keskuksen (FINCENT) kanssa.

Yhteistyö FINCENT:n kanssa jatkui aktiivisena. Osaamiskeskusyhteistyönä järjestettiin Helsingissä Integra-ted Crisis Management (ICM), EU Comprehensive Crisis Management (EUCCM) ja UN Protection of Civili-ans (UNPOC) -kurssit. Peruskurssien (EUCCC ja UNMEM) yhteistoiminta jatkui täysimittaisena ja vuoden aikana järjestettiin kolme rinnakkaista kurssia, joiden kenttäharjoitukset toteutettiin yhteistoiminnassa Niinisalossa. Kriisinhallintakeskus tuki myös Maanpuolustuskorkeakoulun sotatieteiden maisterikurssia si-viilikriisinhallinta-oppitunnilla.

Erikoiskursseille lähetettiin yhteensä 26 siviilikriisinhallinnan asiantuntijaa, näistä valtaosa osallistui Koko-naisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskuksen kursseille. Pohjoismaisille poliisikursseille lähetettiin seit-semän poliisia.

Eurooppalainen yhteistyö toteutui pääasiassa ENTRi:n (Europe's New Training Initiative for Civilian Crisis Management) ja EUPST II:n (EU Police Services Training) puitteissa. Kriisinhallintakeskus osallistui ENTRi:n alla järjestetyn Transition Strategies -kurssin toteuttamiseen Brysselissä sekä suunnitteli ja toteutti EUPST II:n alla järjestetyn siviilikriisinhallinnan peruskurssin Suomessa yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa.

Peruskurssien osalta yhteistyötä tehtiin erityisesti Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Kriisinhallintakes-kus tuki Raja- ja merivartiokoulun kadettien kansainvälisen koulutuksen viikkoa ja yhteistyötä Rikosseu-raamusalan koulutuskeskuksen kanssa jatkettiin kansainvälisten koulutusvalintojen osalta.

Suurin osa palautetilaisuuteen kutsutuista asiantuntijoista osallistui tilaisuuksiin. Kansainvälisen pelastus-toiminnan osalta huomattava ero tehtävistä kotiutuneiden ja palautetilaisuuteen osallistuneiden asian-tuntijoiden määrässä johtuu siitä, että huhtikuussa 2015 Nepaliin lähtöön varten valmistautunut muodos-telma kotiutettiin lähdön peruuntuessa vain kahden päivän palveluksen jälkeen, eikä heitä ole kutsuttu palautetilaisuuteen varsinaisen operaatiopalveluksen jäätyä väliin.

Taulukko 22. Siviilikriisinhallinnan palvelukyky ja laatu.

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite ¹	2016 To- teuma
Hakeneiden lukumäärä / aloituspaikat (EU Concept Core -kurssi ja EUPOL kurssit), - joista naisten määrä	2,88 3,00	3,79 3,10	n/a	4,18 4,09
Peruskursseille hakeneet ulkomaalaiset / koulutuksiin valitut Skh	2,11	1,17	n/a	1,38
Valitut asiantuntijat / ehdolle asetetut	0,44	0,44	0,6	0,43
Palanneet / palautetilaisuuteen osallistuneet asiantuntijat Skh Kvp	82/64 19/19	76/64 43/9	n/a	67/
Perus- ja erityiskoulutusten palaute (laatuasteikolla 1 – 5)	4,56	4,59	3,5	4,84
Perehdyttämiskoulutusten palaute (laatuasteikolla 1 – 5)	4,27	4,64	n/a	4,51
Asiakastyytyväisyys- ja/tai osaamiskysely asiantuntijoille	4	5	2	2
360 asteen arviointianalyysi	--	-	n/a	-
Rekrytointi- ja tiedotustilaisuuksien määrä ja saavutettavuus	1	5	n/a	0
Kansallista ja kansainvälistä vuorovaikutusta edistävien seminaarien määrä	4	3	4	2

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstövoimavarojen näkökulmasta vuosi 2016 oli haastava. Henkilötyövuositavoite alitettiin, mikä johtui kuitenkin pääasiassa sekä Kriisinhallintakeskuksen (CMC) että koulutus- ja opiskelijapalveluiden haasteista liittyen vaihtuvuuteen. Kriisinhallintakeskuksen johtajan valintaprosessin pitkittyminen johti työnkuormitustilanteisiin. Lisäksi yhtäaikaiset eläköitymiset sekä siirtymiset toisiin työtehtäviin kuormittivat koulutus- ja opiskelijapalveluita. Pelastusopisto on tehostanut toimintaansa merkittävästi lähivuosisien aikana. Vuoden 2016 henkilötyövuositaso ei voi pitää tavoitteellisena nykyisten tehtävien ja vastuiden säilyessä. Pelastusopiston henkilöstö venyi kuitenkin suorastaan uskomattomiin suorituksiin, vaikka resurssivajauksen ja normaalin työkuorman lisäksi varsinkin koulutus- ja opiskelijapalveluiden organisatiomuutos vaati myös merkittävästi panostusta.

Pelastusopisto kohdensi kehittämisen voimavaroja koulutus- ja opiskelijapalvelujen tiimitoiminnan kehittämiseen. Pelastusopisto osallistui Valtiokonttorin esimiesten 360 –arviointipilottiin. Kysely aloitettiin joulukuussa 2016. Osaamisen hallinnan työkalun rakentaminen osaksi riskienhallintajärjestelmää aloitettiin.

¹ TTS=hakeneet/valitut

Taulukko 23. Henkilöstövoimavarat.

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT		2014	% osuus	2015	% osuus	2016	% osuus
Toimiala: Pelastusopisto (m.l. CMC)							vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet(**)		129,0		130		122,8	-5,5
josta PeO		105		103		96,1	-6,7
ja CMC						26,7	
henkilöstömäärä		127,0		130		122	-6,2
josta PeO		106		103		101	-1,9
naiset		38	29,9	40	30,8	38	31,1
miehet		89	70,1	90	69,2	84	68,9
vakinaiset		106	83,5	100	76,9	96	78,7
naiset		27	21,3	28	21,5	26	21,3
miehet		79	62,2	79	60,8	70	57,4
määräaikaiset		21	16,5	30	23,1	26	21,3
naiset		11	8,7	12	9,2	12	9,8
miehet		10	7,9	18	13,8	14	11,5
kokoaikaiset		120	94,5	127	97,7	120	98,4
naiset		38	29,9	40	30,8	37	30,3
miehet		82	64,6	87	66,9	83	68,0
osa-aikaiset		7	5,5	3	2,3	2	1,6
naiset		0	0,0	0	0,0	1	0,8
miehet		7	5,5	3	2,3	1	0,8
keski-ikä		47,6	37,5	47,6	36,6	48	39,3
naiset		45,1	35,5	45,6	35,1	47,3	38,8
miehet		48,7	38,3	48,5	37,3	48,3	39,6
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%			81,6		80,6		83,2
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi		8 001 865		8 123 823		7 452 619,2	-8,3
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta		6 441 293	78,8	6 549 596	78	6 242 361,4	-4,7
välilliset työvoimakustannukset		2 677 004		3 015 331		2 534 452,6	-15,9
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista			57,7		59		51,5
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi		3,5		3,2		3,4	6,2
lähtövaihtuvuus %		*)		*)		6	4,62
tulovaihtuvuus %		*)		*)		18	13,85
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä			0,0		2	0	1
sairauspoissaolot työpäivää/htv		4,7		8,5		5,7	-32,9
työterveyshuolto €/htv		585		753		486	-35,5
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)		723		405		1 140	181,5
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi		5,5		5,4		5,7	5,6
naiset		5,9		5,6		6,3	12,5
miehet		5,4		5,4		5,4	0,0
koulutus ja kehittäminen €/htv		995		1 198		1 176	-1,8
koulutuspanostus työpäivää/htv)		2,6		3,3		2,8	-15,2

*) Tahti -luvut eivät olleet saatavilla. Vuoden 2016 vaihtuvuusluvussa ei ole mukana sisäinen liikkuvuus.

**) Tahdissa väärä htv- määrä johtuen Kiekun virheestä, jota ei pystytty takautuvasti korjaamaan

Pelastusopiston sairauspoissaolot (työpäivää/htv) vähenivät edellisvuodesta ollen 5,7 pv/htv. Koska Pelastusopiston on pieni organisaatio, vaikuttavat yksittäisetkin tapaukset mittariin oleellisesti. Sairausten kestossa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yleisimmät sairauspoissaolojen syyt olivat työterveyshuollon jaottelun mukaisesti ”Muut” (sisältäen mm. neurologiset sairaudet), ”Infektiot” ja ”Mielenterveys”. Pelastusopisto jatkoi hyvää strategista kumppanuutta työterveyshuollon kanssa panostamalla mm. työergonomiaan sekä terveyden kannalta yhteen keskeisimmistä riskeistä, joka on savuallisteista työtä tekevien biomonitorointi ja muu altistumisen ennaltaehkäisy. Pelastusopiston työterveyshuollon kustannuksista 57 % kohdentui ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon, mikä vastaa työterveyshuollolle asetettuja tavoitteita.

Suurimmat haasteet henkilöstön hyvinvoinnin ja terveyden osalta kohdentuivat henkiseen jaksamiseen sekä sisäilmasto-ongelmiin. Epätietoisuus Pelastusopiston ml. Kriisinhallintakeskuksen toimintaympäris-

tön muutoksista ja muutoksien mahdollisista aikatauluista aiheuttivat usealle normaalia enemmän henkistä kuormitusta. Sisäilmasto-ongelmia on ratkottu Senaatti –kiinteistön ja sen yhteistyökumppanien kanssa jo vuosia. Ongelmat kuitenkin lisääntyivät 2016, minkä johdosta Senaatti –kiinteistöjen edustajien kanssa aloitettiin tehostettu yhteistyö. Yhteistyössä oli mukana myös työterveyshuolto. Ongelmia ei kuitenkaan saatu ratkaistua vuoden 2016 aikana.

Taulukko 23. Sairauden kesto.

Sairauden kesto (pv)	2014		2015		2016	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
1	43	27,04	51	34,23	56	33,33
2-3	77	48,43	70	46,98	79	47,02
4-10	29	18,24	19	12,75	25	14,88
11-60	10	6,29	6	4,03	6	3,57
61-90	0	0,00	0	0,00	0	0,00
91-180	0	0,00	1	0,67	2	1,19
yli 180	0	0,00	2	1,34	0	0,00
Yht.	159	100	149	100	168	100

Tapaturmia sattui kaikkiaan kolmelle työntekijälle. Tapaturmista ei kuitenkaan aiheutunut yhtään poissaoloapäivää. Vaaratilanneilmoituksia tehtiin kaikkiaan seitsemän. Pelastusopisto on laatinut erillisen turvallisuus- ja tietoturvaraportin.

Taulukko 24. Tapaturmista aiheutuneet sairauspäivät.

Vuosi	Henkilötyövuosia	Henkilöiden lkm	Poissaolotapauksia lkm	Tapaturmista aiheutuneet sairauspäivät				
				Yht.	Pv/tapaus	Pv/henkilö	Pv/henkilötyövuosi	
2014	128,55	10	4	13	3,25	1,30	0,10	
2015	130,00	3	3	28	9,33	9,33	0,22	
2016	122,80	3	0	0	0,00	0,00	0,00	

1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Pelastusopiston toiminnan rahoitus koostui määräraha-kehysistä, muista määrärahoista, yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista, maksullisen toiminnan tuotoista, Savonia ammattikorkeakoulun palopäällystökoulutuksen rahoituksesta, kaluston myyntituotoista, korkotuotoista ja satunnaisista tuotoista.

Talousarviossa 2016 koulutuksen varsinaiselle toimintamenomomentille (26.30.01.1) myönnettiin 10,821 miljoonaa euroa, siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet momentille (26.01.23.2) 1,374 miljoonaa euroa ja kansainvälisen pelastuspalvelun momentille (26.30.01.3) 0,45 miljoonaa euroa. Momentille 26.30.20 (erityismenot, arviomääräraha) myönnettiin 0,62 miljoonaa euroa.

Määräraha-kehykset pienenivät koulutuksen varsinaisella toimintamenomomentilla 772 000 euroa. Edellisvuonna määräraha-kehysiin saatiin kertaluontaisena lisäyksenä yhteensä 350 000 euroa. Tästä osuus palopäällystökoulutuksen turvaamiseen liittyen oli 250 000 euroa. Loppuosaa kehyksen vähenemisestä selittivät muut kehysleikkaukset, esimerkiksi Senaatti kiinteistöjen siirtyminen omakustannusperiaatteen toteuttamiseen vuokramenoissa. Vastaavasti Senaatti-kiinteistöt pudotti Pelastusopiston vuokramenoja

noin 15 %. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet momentilla määräraha-kehukset kutistuivat 300 000 euroa, koska edellisvuonna momentille myönnettiin kertaluontoinen 300 000 euron määräraha. Kansainvälisen pelastuspalvelun määräraha-kehys säilyi vuoden 2015 tasolla 450 000 eurossa. Kansainvälisen pelastuspalvelun erityismenoja (arviomääräraha) vähennettiin 150 000 euroa.

Viraston vuoden 2016 talousarviorahoitus muodostui seuraavasti:

1. Määräraha-kehukset vuodelle 2016:

26.30.01.1	Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	10.821.000,00
26.01.23.2	Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet	1 374 000,00
26.30.01.3	Kansainvälinen pelastuspalvelu	450 000,00
26.30.20	Erityismenot	620.000,00
		<u>13.265.000,00</u>

Taulukko 25. Määrärahat vuonna 2016.

Määrärahat vuonna 2016	
SM:n myöntämät määrärahat	13.483.863,00
UM:n myöntämät määrärahat	13.000.000,00
VK:n myöntämät määrärahat	6.275,00
Kaikki myönnettyt määrärahat yhteensä	26.490.138,00

2. Muut määrärahan myöntöpäätökset momenteittain vuonna 2016:

Pelastusopiston UM:n hallinnoimaa siviilikriisinhallinnan määrärahaa myönnettiin momentille (24.10.21.01) 13 miljoonaa euroa. Sisäministeriö myönsi tietohallinnon yhteisiin menoihin 10 763 euroa, VOK-hankkeeseen liittyen 8 100 euroa ja muihin pelastustoimen toimintamenoihin 200 000 euroa. Valtiovarainministeriö myönsi 6 275 euroa osaamisen kehittämiseen (koulutuskorvaus).

24.10.21.01 UM

23.5.2016 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan **13 000 000,00**

4.15.26.01.20 SM

9.3.2016 Tietohallinnon yhteiset menot **10.763,00**

4.15.26.01.01.2 SM

25.11.2016 Tutkimustoiminta **8.100,00**

4.15.26.30.01.2 SM

12.12.2016 Muut pelastustoimen toimintamenot **200.000,00**

28.60.12 VM

16.5.2016 Osaamisen kehittäminen **6.275,00**

Muut määrärahan myöntöpäätökset yhteensä

13.225.138,00

Pelastusopiston toiminnan rahoitukselle on keskeistä myös kehysrahoituksen ulkopuolinen rahoitus. Vuonna 2016 muuta ulkopuolista rahoitusta oli yhteensä noin 4,5 miljoonaa euroa. Euromääräisesti suurin muun rahoituksen erä oli muut tuotot. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot sisältyvät tähän erään. Niissä oli kasvua edellisvuodesta, mutta muutokset vuosien välillä ovat toisinaan merkittäviä vuosittaisista hankekokonaisuuksista johtuen. Maksullisen toiminnan tuotot ovat Pelastusopiston täydennyskoulutuksen tuottoja. Viime vuosi nämä tuotot kohosivat erittäin onnistuneen toiminnan johdosta n. 26 %.

Taulukko 26. Pelastusopiston muu rahoitus.

Tulojakauma vuosina 2014 - 2016 *	2014	2015	2016	Muutos -%
Maksullinen toiminnan tuotot	1 002 169	1 055 255	1 329 476	26 %
Vuokratulot	360 894	346 280	398 194	15 %
AMK-tulot **	1 685 399	1 379 361	928 341	- 33 %
Kaluston myyntituotot	42 100	89 941	137 035	52 %
Muut tuotot	1 937 932	1 549 852	1 707 060	10 %
Yhteensä	5 028 495	4 420 690	4 500 105	2 %

* ei sisällä UM:n rahoittamaa toimintaa

** AMK-tulot bruttona. AMK-tulot nettona = bruttorahoitus – hallintopalvelumaksu 4 %.

Savonia ammattikorkeakoulun Pelastusopistolle maksama palopäällystökoulutuksen rahoitus jatkoi edelleen kutistumista. Savonia ammattikorkeakoulu on joutunut omiin säästöpäätöksiinsä nojautuen leikkaamaan radikaalisti Pelastusopistolle maksamaa palopäällystökoulutuksen rahoitusta. Vuokratuotot käsittävät Pelastusopiston majoitustuottoja, vuokria muista rakennuksista ja kuljetusvälineistä sekä muita käyttökorvauksia. Tässäkin erässä tapahtui pientä kasvua. Täydennyskoulutuksen lisääntyminen kohotti osaltaan myös majoitustuottoja Pelastusopiston kurssihotellissa. Kaluston myyntituottoja kertyi 137 000 euroa lähinnä sammutusauton – ja henkilöautojen myyntien vuoksi.

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Pelastusopiston toiminnan menot ilman UM:n rahoittamaa siviilikriisinhallinnan asiantuntijamenoja kustuivat vuositasona n. 4 %. Henkilöstömenot olivat suurin yksittäinen menoerä hieman yli 7,8 miljoonalla eurolla. Henkilöstömenot kuitenkin laskivat merkittävästi vuodesta 2015. Keskeisin syy tähän oli korvausrekrytointien viivästyminen. Vuokramenot laskivat niin ikään erityisesti Senaatti-kiinteistöjen ryhdyttyä toteuttamaan hinnoittelussa omakustannusperiaatetta. Tämän seurauksena Pelastusopiston yleinen vuokrataso laski n. 15 %. Lisäksi Pelastusopiston harjoitusalueella joidenkin vuokrakohteiden osalta tehtiin tarkistuksia vuokratasoon sekä Kriisinhallintakeskuksen toiminnassa oli edellisvuonna kertaluontoinen toimintaan liittyvä yli 200 000 euron vuokrameno.

Taulukko 27. Pelastusopiston menojakauma

Menojakauma vuosina 2014 - 2016 *	2014	2015	2016	Muutos -%
Henkilöstökulut	8 171 081	8 466 973	7 828 278	- 8 %
Vuokrat	4 239 965	4 688 216	3 419 989	-27 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 749 585	1 376 598	1 692 505	23 %
Palvelujen ostot	3 468 285	3 266 634	3 498 712	7 %
Muut kulut	145 887	138 202	143 595	4 %
Matkakulut	681 679	701 026	788 416	12 %
Investointien hankintamenot	1 474 241	88 519	640 655	624 %
Yhteensä	19 930 724	18 726 168	18 012 150	-4 %
* ei sisällä UM:n rahoittamaa toimintaa				

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -erässä menojen kohoaminen selittyi koulutustoimintaan liittyneillä korvaushankinnoilla. Investointimenot olivat toiminnan luonteeseen nähden edelleen hyvin maltillisella tasolla. Pelastusopiston pelastuskalusto edellyttää jatkuvaa ja tasaista kaluston uusimistarvetta. Harjoitusalueelle ei toteutettu vuonna 2016 merkittäviä investointeja.

Koulutuksen varsinaisen toimintamenomomentin siirtyvä määräraha vuodelle 2017 oli 527 594,86 euroa. Siirtyvä määräraha väheni edellisvuoteen verrattuna 98 338,97 euroa. Siirtyvää määrärahaa jäi hieman yli 100 000 euroa syksyn 8/2016 ennustetta enemmän. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksissa siirtyvän määrärahan määräksi vuodelle 2017 kirjattiin 174 769,42 euroa. Siirtyvää määrärahaa jäi lopulta arvioitua enemmän. Siirtyvän määrärahan määrä väheni 87 673,68 euroa. Kansainvälisen pelastuspalvelun siirtyväksi määrärahaksi vuodelle 2017 kirjattiin 13 693,85 (v. 2016 = 2 149,76) euroa.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmaan liittyvät tiedot käsittävät UM:n momentilta maksetut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kulut. Pelastusopiston toiminnan tuotot nousivat kasvaneen täydennyskoulutuksen kysynnän johdosta. Savonia ammattikorkeakoulun palopäällystökoulutuksen rahoitus supistui edellisvuodesta. Siviilikriisinhallinnan henkilöstömenot pienenevät, koska siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden määrä

maailmalla laski oleellisesti. Myös koulutuksen varsinaisissa toimintamenoissa henkilöstömenot vähenivät selvästi. Toimitilavuokrat laskivat toisaalta tilatehokkuuden paranemisen (tiloista luopuminen) ja toisaalta Senaatti-kiinteistöjen vuokralaskutusperiaatteiden muutoksen takia.

1.7.4 Tase

Taseen loppusummaksi kirjattiin hieman yli 5 002 092,97 euroa. Taseen vastaavaa – puolella käyttöomaisuuden arvot vähenivät aineettomissa oikeuksissa, rakennelmissa ja rakenteissa vuosipoistoista johtuen. Koneiden ja laitteiden erään hankittiin uutta pelastuskalustoa. Vaihto-omaisuuden arvo oli 73 076,05 euroa. Myyntisaamiset kohosivat ja siirtosaamiset pienentyivät edellisvuodesta. Vastattavaa puolella ostovelkojen määrä oli hieman yli 1,43 miljoonaa euroa.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Pelastusopiston sisäinen valvonta perustuu Pelastusopiston sisäisen tarkastuksen ja laillisuusvalvonnan ohjeeseen PeODno/2014/790 sekä opiston hankinta-, materiaali- omaisuudenhallinta- ja kalustosääntöihin. Lisäksi Kriisinhallintakeskuksessa on tehty erillinen ohje *Varastointi ja kalustohallinto missiossa*. Vuonna 2016 toteutettiin kaksi sisäistä erillistarkastusta. Toinen kohdistui siviilikriisinhallinnan ja kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoiden matka- ja kululaskuihin ja toinen Pelastusopiston henkilöstön mahdolliseen S- cardin käyttöön (PeODno/2015/718). Pelastusopisto on laatinut laillisuusvalvontaraportin 2016 PeODno/2017/123, jossa on kuvattu laillisuusvalvontaan liittyvät menettelytavat ja havainnot.

Sääntöjen ja ohjeiden keskeisenä tehtävänä toiminnan ohjauksen lisäksi on Pelastusopiston sisäisen valvonnan organisointi ja vastuuttaminen. Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa

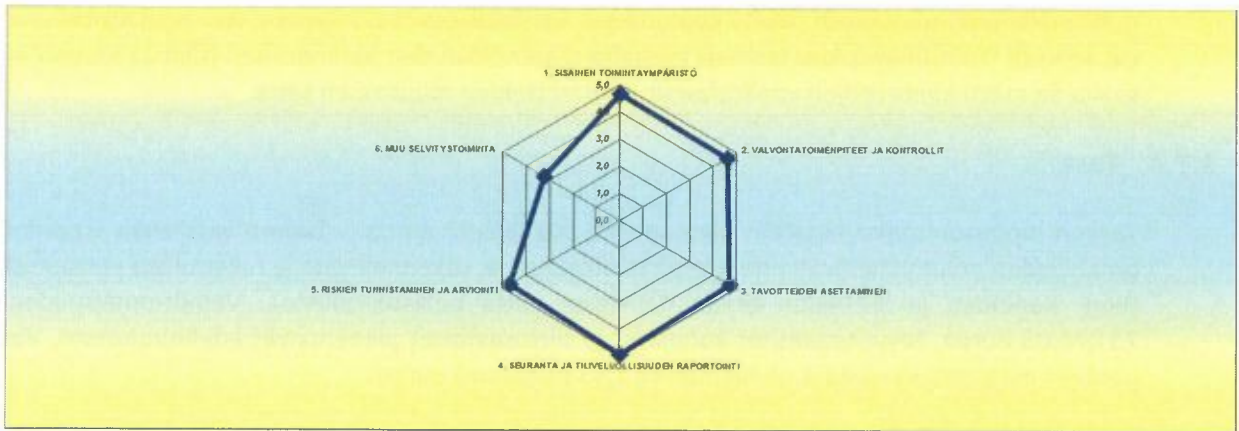
- Pelastusopiston talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- Pelastusopiston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaaminen
- oikeiden ja riittävien tietojen saanti Pelastusopiston taloudesta ja toiminnasta.

Työjärjestyksessä on määritelty johdon ja päälliköiden vastuut myös sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Uuden työntekijän perehdytyksessä painotetaan muun muassa virkapuhelinten, matkustuksen, ajoneuvojen ja taksien käyttöperiaatteita. Sisäinen valvonta Pelastusopistossa on osa johtamista ja sisäinen valvonta kuuluu toimintojen vastuuhenkilöiden tehtäviin. Erillistä sisäisen tarkastajan virkaa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi perustaa noin sadan henkilön organisaatioon.

Pelastusopiston sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä arvioitiin tammi-helmikuussa 2017 Sisäisen valvonnan arviointi -lomakkeella. Arviointikyselylomake lähetettiin johdon, esimiesten sekä turvallisuustoiminnan edustajille. Arvioinnin suoritti kahdeksan edellä mainittuun ryhmään kuuluvaa. Suoritetun itsearvioinnin perusteella voidaan todeta, että organisaation sisäinen toimintaympäristö on hyvällä tasolla. Muun selvitystoiminnan osa-alueella keskiarvot jäivät heikoiksi johtuen siitä, että Pelastusopisto ei ole vielä tässä vaiheessa katsonut tarkoituksenmukaiseksi osallistua laatupalkintokilpailuun tai tehdä säännönmukaista ulkoista auditointia.

Kokonaisriskienhallinta toteutettiin sisäministeriön ohjeistaman riskienhallintatyökalun avulla. Kokonaisriskienhallinnan prosessi ja riskein päivittäminen/läpikäynti toteutettiin riskienhallinnan vuosikellon mukaisesti lukuun ottamatta Kriisinhallintakeskusta, jossa resurssipulan vuoksi päivitys jouduttiin toteuttamaan vaillinaisena.

Arviointi- ja vahvistuslausuma:

Olen arvioinut, täyttääkö Pelastusopiston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetty tavoitteet, ja todennut, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Pelastusopiston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu edellä tässä luvussa kuvatulla tavalla. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta Pelastusopistossa eivät sisällä olennaisia puutteita.

Rehtori Mervi Parviainen

1.9 Arviointien tulokset

Pelastusopiston esimiehisten 360 –arviointi aloitettiin loppuvuonna 2016.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Pelastusopistolla ei havaittu muita väärinkäytöksiä kuin kohdassa 1.8 mainitut muutamat S- cardin väärinkäytöt.

Takaisinperintää ei ollut. Vuonna 2016 käynnistyi kuitenkin käräjäoikeuskäsittely 2014 alkaneesta takaisinperinnästä, jossa täydennyskoulutuksessa ollut henkilö ei ollut maksanut hänelle osoitettua Pelastusopiston laskua.

Pelastusopiston talousarvion toteumalaskelma

Pelastusopiston talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 31.12.2016	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	56 536,36	117 779	117 778,84	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	56 536,36	117 779	117 778,84	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	87 941,07	32 262	32 262,09	0,00	100
12.24.99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	30 367,35	26 692	26 691,60	0,00	100
12.26.99. Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot	54 760,72	1 943	1 943,31	0,00	100
12.26.99.3. Muut tulot	54 760,72	1 943	1 943,31	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	2 813,00	695	695,33	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot		2 932	2 931,85	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	144 477,43	150 041	150 040,93	0,00	100

Päätöksen, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö vuonna 2016	Talousarvion määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	14 301 064,91	13 046 555	12 794 911,92		12 794 911,92	251 642,76				
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	21 880,39	46 555	46 554,68		46 554,68	0,00				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	21 880,39	46 555	46 554,68		46 554,68	0,00				
24.10.21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määräraha)	14 279 184,52	13 000 000	12 748 357,24		12 748 357,24	251 642,76				
24.10.21.01. Siviilikriisinhallinta (EK)	14 279 184,52	13 000 000	12 748 357,24		12 748 357,24	251 642,76				
26. Sisäministeriön hallinnonala	16 313 794,87	15 068 971	14 178 165,78	716 058,13	14 894 223,91	174 746,99	1 109 389,69	13 754 389,69	13 037 636,23	716 058,13
26.01.01. Sisäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)							8 100,00	8 100,00	7 404,67	0,00
26.01.01.2. Tutkimustoiminta (KPY)							8 100,00	8 100,00	7 404,67	0,00
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)							10 763,00	10 763,00	10 763,00	0,00
26.01.23. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	1 674 000,00	1 374 000	1 199 230,58	174 769,42	1 374 000,00		262 443,10	1 636 443,10	1 461 673,68	174 769,42
26.01.23.2. SKH kot.valm. CMC (KPY)	1 674 000,00	1 374 000	1 199 230,58	174 769,42	1 374 000,00		262 443,10	1 636 443,10	1 461 673,68	174 769,42
26.01.29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	1 839 836,88	1 803 971	1 803 970,90		1 803 970,90	0,00				
26.30.01. Pelastustoimen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	12 043 000,00	11 271 000	10 729 711,29	541 288,71	11 271 000,00		828 083,59	12 099 083,59	11 557 794,88	541 288,71
26.30.01.1. Koulutuksen varsinaiset toimintamenot (KPY)	11 593 000,00	10 821 000	10 293 405,14	527 594,86	10 821 000,00		625 933,83	11 446 933,83	10 919 338,97	527 594,86
26.30.01.2. Muut pelastustoimen toimintamenot (KPY)							200 000,00	200 000,00	200 000,00	0,00
26.30.01.3. Kansainvälinen pelastuspalvelu (KPY)	450 000,00	450 000	436 306,15	13 693,85	450 000,00		2 149,76	452 149,76	438 455,91	13 693,85
26.30.20. Erityismenot (arviomääräraha)	756 957,99	620 000	445 253,01		445 253,01	174 746,99				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		6 275	6 275,00	0,00	6 275,00		0,00	6 275,00	6 275,00	0,00
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)		6 275	6 275,00	0,00	6 275,00		0,00	6 275,00	6 275,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	30 614 859,78	28 121 801	26 979 352,70	716 058,13	27 695 410,83	426 389,75	1 109 389,69	13 760 664,69	13 043 911,23	716 058,13

3 Pelastusopiston tuotto- ja kululaskelma

	1.1. – 31.12.2016		1.1. – 31.12.2015	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 329 476,47		1 055 255,13	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	398 193,76		346 280,48	
Muut toiminnan tuotot	<u>2 514 431,52</u>	4 242 101,75	<u>2 708 591,87</u>	4 110 127,48
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 919 607,02		1 426 279,85	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	36 033,95		22 467,12	
Henkilöstökulut	18 149 256,89		20 364 171,61	
Vuokrat	3 431 447,39		4 694 246,01	
Palvelujen ostot	3 830 339,55		3 548 666,61	
Muut kulut	2 725 922,03		2 829 177,98	
Poistot	572 796,97		639 189,18	
Sisäiset kulut	<u>6 275,00</u>	<u>- 30 671 678,80</u>	<u>66 876,07</u>	<u>- 33 591 074,43</u>
Jäämä I		- 26 429 577,05		-29 480 946,95
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot				
	-173,43		3 530,58	
Rahoituskulut	<u>-133,97</u>	-307,40	<u>- 117,45</u>	3 413,13
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	396,52		594,02	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	396,52	<u>-3 502,33</u>	<u>-2 908,31</u>
Jäämä II		- 26 429 487,93		- 29 480 442,13
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Tuotot				
Voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	<u>257 360,97</u>	257 360,97	<u>306 617,54</u>	306 617,54
Jäämä III		- 26 172 126,96		- 29 173 824,59
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	117 778,84		56 536,36	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>- 1 850 525,58</u>	<u>- 1 732 746,74</u>	<u>-1 869 598,84</u>	<u>- 1 813 062,48</u>
Tilikauden tuotto-/kulujäämä		<u>- 27 904 873,70</u>		<u>-30 986 887,07</u>

4 Pelastusopiston tase

VASTAAVAA		31.12.2016	31.12.2015
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	35 587,61		51 697,79
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>480 965,86</u>	516 553,47	<u>569 093,34</u>
			620 791,13
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennelmat	1 220 970,89		1 315 894,40
Rakenteet	1 202 558,54		1 290 903,93
Koneet ja laitteet	1 122 098,37		772 150,46
Muut aineelliset hyödykkeet	2 500	3 548 127,80	2 500
			3 381 448,79
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		4 064 681,27	4 002 239,92
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	<u>73 076,05</u>	73 076,05	<u>109 110,00</u>
			109 110,00
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	100 949,24		60 419,45
Siirtosaamiset	562 037,52		657 309,96
Muut lyhytaikaiset saamiset	201 348,89		93 474,73
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	864 335,65	<u>120,00</u>
			811 324,14
VAIHTO- JA RAHOITUS-OMAISSUUS YHTEENSÄ		937 411,70	920 434,14
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>5 002 092,97</u>	<u>4 922 674,06</u>

VASTATTAVAA	31.12.2016		31.12.2015	
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	3 922 479,10		3 922 479,10	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	- 2 743 631,04		-1 832 184,20	
Pääoman siirrot			30 075 440,23	
Tilikauden tuotto-/ kulujäämä	27 793 252,57 <u>- 27 904 873,70</u>	1 067 226,93	<u>- 30 986 887,07</u>	1 178 848,06
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 067 226,93		1 178 848,06
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Saadut ennakot	402 965,09		543 946,66	
Ostovelat	1 430 304,03		916 689,28	
Tilivirastojen väliset tilitykset	441 805,92		473 116,63	
Edelleen tilitettävät erät	385 833,40		404 289,72	
Siirtovelat	<u>1 273 957,60</u>	3 934 866,04	<u>1 405 783,71</u>	<u>3 743 826,00</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 934 866,04		3 743 826,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>5 002 092,97</u>		<u>4 922 674,06</u>

5 Liitetiedot

Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus**1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten vaikutukset**

Ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

2. Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset sekä muut sitoumukset on muutettu Suomen rahaksi

Ei ole asiaan liittyviä tapahtumia.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja – asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Ei ole asiaan liittyviä tapahtumia.

5) Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

Tilinpäätöksen laskelmat ovat vertailukelpoisia edellisvuoteen nähden.

6) Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kun niitä ei ilmoiteta tilinpäätöksessä.

Ei olennaisia tapahtumia.

Liite 2. Nettoutetut tulot ja menot

Pelastusopiston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTAt)	Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (p.l. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.01.01 Sisäministeriön toiminta- menot (netto) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot Nettomenot								7 404,67 0,00 7 404,67	0,00
26.01.23. Sivallikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (netto) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot Nettomenot	1 838 525,13 164 525,13 1 674 000,00	1 374 000 0 1 374 000	1 350 654,06 151 423,48 1 199 230,58	1 525 423,48 151 423,48 1 374 000,00		262 443,10	1 636 443,10	1 613 097,16 151 423,48 1 461 673,68	174 769,42
26.30.01. Pelastustoimen toiminta- menot (netto) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot Nettomenot	16 111 823,78 4 068 823,78 12 043 000,00	15 397 000 4 126 000 11 271 000	14 893 665,20 4 163 953,91 10 729 711,29	15 434 953,91 4 163 953,91 11 271 000,00		828 083,59	12 099 083,59	15 721 748,79 4 163 953,91 11 557 794,88	541 288,71

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuositain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
26. Sisäministeriön hallinnonala		695,33
Vuosi 2015		695,33
26.01.01.2. Tutkimustoiminta (KYP)	695,33	
Pääluokat yhteensä		695,33
Vuosi 2015		695,33

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	15 214 605,11	16 682 935,11
Palkat ja palkkiot	15 199 406,65	16 684 955,29
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	15 198,46	-2 020,18
Henkilösivukulut	2 934 651,78	3 681 236,50
Eläkekulut	2 605 024,63	3 294 772,27
Muut henkilösivukulut	329 627,15	386 464,23
Yhteensä	18 149 256,89	20 364 171,61
Johdon palkat ja palkkiot	321 715,27	239 988,17
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat**Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**

Pelastusopiston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen
yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat

€	Talousarvio-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	3 176 946,00	3 208 716,00	3 240 803,00	3 273 211,00	5 882 477,00	15 605 207,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten
perustelujen yleisten määräysten kohdan

€	Talousarvio-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-
...	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut monivuotiset vastuut yhteensä	3 176 946,00	3 208 716,00	3 240 803,00	3 273 211,00	5 882 477,00	15 605 207,00
------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15: Velan muutokset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot**1.1.2016 avaavan taseen sekä vuoden 2015 vertailutietojen laatimisen periaatteet**

Pelastusopisto on toiminut vuoden 2016 kirjanpitoyksikkönä. Tilinpäätöksen 2016 laatimisen periaatteet ovat yhtäläiset edellisvuoteen nähden.

Tase

Tilikauden taseen tiedot ovat vertailukelpoisia vuoden 2015 tietoihin nähden.

Tuotto- ja kululaskelma

Tilikauden tuotto- ja kululaskelman tiedot ovat vertailukelpoisia vuoden 2015 tietoihin nähden.

Talousarvion toteumalaskelma

Talousarvion toteumalaskelmalla esitetään kirjanpitoyksikön 220 talousarviokirjanpidon toteumatiedot.

Tilinpäätöksen liitteet

Tilinpäätöksen liitetietojen laskentaperusteissa ei ole tapahtunut muutoksia.

6 ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen.

Olen tänään hyväksynyt Pelastusopiston vuoden 2016 tilinpäätöksen.

Kuopiossa 6.3.2017

Rehtori

Mervi Parviainen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä __.__.2017
